

ת"פ 19755/01/11 - מדינת ישראל נגד משה בן עזרא,

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 19755-01-11 מדינת ישראל נ' בן עזרא

ת"פ 32676-03-17 מדינת ישראל נ' בן עזרא

בפני	כבוד השופט דוד שאול גבאי ריכטר
בעניין:	מדינת ישראל
	פרקליטות מחוז ירושלים
	נגד
	משה בן עזרא,
הנאשם	ע"י ב"כ עו"ד גבי טרונשווילי

גזר דין

כתב האישום

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות ובעובדות המנויות בכתב האישום, בכך שבחודש מרץ 2010 גנב שיק, זייף אותו בסכום של 7,500 ₪, חתם עליו כאילו הוסב לו כדין ע"י בעל השיק ומסר אותו לאחר, אשר היה חייב לו דמי שכירות. השיק הופקד ע"י מקבל השיק. במעשים אלו הודה הנאשם בעבירות גניבה (ס' 384 לחוק העונשין, התשל"ז-1977); זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר (ס' 418 לחוק העונשין); שימוש במסמך מזויף (ס' 420 לחוק העונשין) וקבלת דבר במרמה (ס' 415 רישא לחוק העונשין).

הצדדים הגיעו להסדר טיעון לפיו המבקשת תיטען לכל היותר למאסר בדרך של עבודות שירות למשך חצי שנה, קנס ומאסר מותנה, ואילו הסניגור יוכל לטעון לשל"ץ, מאסר מותנה וקנס. הוסכם כי הנאשם יישלח לשירות המבחן ולממונה על עבודות שירות. הסדר זה התבטל בעקבות התנהלותו של הנאשם בתיק זה כפי שתפורט בהמשך.

התנהלות הנאשם

התנהלותו של הנאשם בתיק זה הביאה להימשכותו הניכרת שלא לצורך. בשל אי התייצבות חוזרת ונשנית התיק הותלה וחודש, הוא לא שיתף פעולה עם שירות המבחן, ולא התייצב לממונה, ולו פעם אחת, למרות שזומן מספר רב של פעמים. הסניגור תולה התנהלות זו של הנאשם במשבר הקשה שבו הוא נתון על רקע מצבו הכלכלי הקשה והדיכאון שנלווה לו. בדיון מיום 19.11.2017 הזהרתי את הנאשם, כי אם לא ישתף פעולה ולא יילך לממונה על עבודות שירות ייגזר עליו עונש מאסר בפועל. באותה הזדמנות אחרונה, לא הייתה זו הפעם הראשונה שאפשרתי לנאשם לשנות את דרכיו. במהלך חודש פברואר 2018 הנאשם לא התייצב לדיון מפאת מחלה. ביום 12.3.2018 התייצב הנאשם באיחור, הסביר את היעדרותו מסיבה רפואית, ונשלח לממונה על עבודות שירות לאחר שהובהר לו כי אם לא יילך לממונה ייגזר עליו מאסר בפועל. ביום 8.5.2018 הגיש הממונה על עבודות שירות הודעה, לפיה הנאשם לא התייצב לאף לא אחד

מ-6 המועדים אליהם זומן. ביום 27.5.2018 דחיתי את המשך הדיון לאחר שהנאשם לא התייצב מחמת מקרה של פטירת קרוב משפחה. ביום 6.6.2018 נשמעו הטיעונים לעונש (על כך בהמשך). בתום הדיון קבעתי כי יש מקום לבחון אפשרות של הטלת של"ץ, והמשיב נשלח לשירות המבחן לצורך קבלת תסקיר משלים.

תסקירים

מהתסקיר עולה כי מדובר בנאשם כבן 51, גרוש ואב לשניים שאינו עובד באופן קבוע. הוא עלה לארץ בגיל 6. בילדותו חלה מאוד ואושפז לתקופה ארוכה ואולם אחר כך החלים. הוא סיים 12 שנות לימוד ושירת בצבא בתפקידים שונים. הוא התחתן והתגרש, ויש לו שני ילדים בוגרים בשנות העשרים לחייהם. הוא עבד כ-10 שנים בסוכנות ביטוח שנקלעה לקשיים, ובשל כך נקלע לחובות כלכליים גדולים, נכסיו וביתו עוקלו, ומאז הוא מצא פתרונות דיור ועבודה מזדמנים כאשר כיום הוא מתגורר עם עמו ומטפל בה. שירות המבחן מציין כי הנאשם התקשה לקחת אחריות למעשיו והביע כעס כלפי המערכת. הנאשם טען כי ביצע את העבירה על רקע המצוקה הכלכלית אליה נקלע. שירות המבחן העריך כי מצד אחד הנאשם מתקשה לקחת אחריות על העבירה, הוא נוטה לאימפולסיביות ומתקשה להביע אמפטיה לאחר. מצד שני, מדובר במי שבשנים האחרונות לא נפתחו לו תיקים חדשים, הוא הביע מוטיבציה לשינוי התנהגותו ולכן קיים בעניינו סיכוי לשיקום. יחד עם זאת, הנאשם לא גילה כל מוטיבציה לשתף פעולה עם שירות המבחן, ובפועל שיתוף הפעולה שלו היה חלקי בלבד. לנוכח כל האמור שירות המבחן לא יכול היה לבוא בהמלצה טיפולית, ולכן המליץ על עונש של מאסר קצר לריצוי בעבודות שירות. בתסקיר האחרון שהוגש בעניינו של הנאשם מיום 16.8.2018 הומלץ על הטלת עונש מאסר בדרך של של"ץ בהיקף 180 שעות בעמותת "עזר מציון" בתפקיד שהות עם חולים וסיוע לצוות העמותה בפיקוח השירות. לא הומלץ על טיפול מעבר לכך בשל חוסר יכולתו של הנאשם להתחייב לטיפול בשל היותו טרוד במצבו הכלכלי הקשה.

רישום פלילי

לנאשם שתי הרשעות קודמות. האחת בעבירה של הפרעה לשוטר משנת 2005, והשניה, קודמת לה בזמן, משנת 1998 (עבירות בין השנים 1995-1997) בעבירות של שימוש במסמך מזויף, זיוף וניסיון קבלת דבר במרמה. הוא לא ריצה עונשי מאסר בגין אותן הרשעות ובתי המשפט הסתפקו בהטלת מאסר מותנה קנס ושל"ץ.

טיעונים לעונש

בשל התנהלות הנאשם, המאשימה סברה בצדק כי הסדר הטיעון אינו תקף עוד. בסוקרה את נסיבות המקרה ואת הפסיקה הנוהגת בעבירות כגון אלו, עתרה המאשימה לקביעת מתחם ענישה שבין מאסר מותנה ל-12 חודשי מאסר, וסברה כי יש להטיל על הנאשם חודשיים מאסר לריצוי בפועל, מאסר על תנאי וקנס.

הסניגור טען מנגד, כי ניתן להסתפק בעונש של"ץ כהמלצת שירות המבחן בתסקירו האחרון. הסניגור סבר כי יש לתת משקל לחרטתו של הנאשם ולנסיבות חייו הקשות, שהיו, בין היתר, ברקע התנהלותו בתיק זה. הסניגור גם היפנה למכתב שהוגש (בהסכמה) מאת כב' הרב אליהו אברז'ל, ר' אבות בתי הדין הרבניים מירושלים. מן המכתב עולה כי כב'

הרב אברז'ל מכיר את הנאשם מספר שנים, מעיד על יושרו ועל כך שסועד את אמו מספר שנים.

קביעת מתחם הענישה

מתחם הענישה צריך להתייחס לעקרון ההלימה, הנוגע ליחס לערך החברתי המוגן, מידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנוהגת ונסיבות ביצוע העבירה.

אשר לערך המוגן

העבירות אותן עבר הנאשם פוגעות בערך המוגן של קניינו של אדם ובערך המוגן של מסחר הוגן והאמון העומד בבסיסו, בקשר שבין צדדים לסחר. מעשיו של הנאשם חתרו תחת אושיות המסחר התקין, שעה שעשה שימוש שקרי במסמך שגנב והשתמש בו לתועלתו האישית. בכך פגע הנאשם בקניינו של בעל השיק, הן בעצם הגניבה והן בעצם הזיוף.

נסיבות הקשורות בעבירה (לפי סעיף 40' לחוק העונשין)

בין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה יש לשקול את אלה, לעניין קביעת המתחם: מעשיו של הנאשם הם פרי תכנון, גם אם לא מתוכנן; הנאשם אחראי בלעדית למעשים; נגרם בפועל נזק לבעל השיק; הנאשם פעל מתוך מצוקה כלכלית בה היה שרוי ועדיין שרוי בה לפי דבריו; הנאשם אדם בגיר שחזקה כי הבין את הפסול שבמעשיו ובוודאי שיכול היה להימנע מן המעשים.

מדיניות הענישה הנוהגת

עבירות מרמה מסוג זה מצדיקות גישה עונשית שתבטא את הסלידה מן המעשים והיא יכולה לכלול רכיב של מאסר בפועל, אף אם בעבודות שירות, אלא שלרוב, כפי שיעלה מהסקירה שלהלן, בתי משפט אינם מטילים מאסר של ממש, ואף מאסר בעבודות שירות אינו לתקופה המירבית. הדבר בא לידי ביטוי בעמדתה היותר מהוגנת של המאשימה.

המאשימה היפנתה לפסיקה. בת"פ (עכו) 61328-07-13 מ"י נ' אסעד (מיום 1.4.2015) יוחסו לנאשם עבירות של זיוף מסמך, שימוש במסמך מזויף וקבלת דבר במרמה. הוא גנב מספר שיקים של שתי חברות, זייף אותם ופרע אותם תמורת מזומן בסכום מצטבר של כ-10,000 ₪. הנאשם הודה והוגש תסקיר חיובי בעניינו. נקבע מתחם ענישה שבין מאסר מותנה ל-12 חודשי מאסר ונגזרו על הנאשם מאסר מותנה, של"ץ ופיצוי. יצוין, כי בגזר דין זה סקרה כב' השופטת טנוס פסיקה נהוגת המלמדת על רמת ענישה בין של"ץ ל-4 חודשי עבודות שירות לרבות בתיקים שהגיעו לבית המשפט המחוזי. בת"פ (נתניה) 1295/07 מ"י נ' אגבריה (מיום 3.1.2010) דובר בעבירות דומות בנסיבות של ניצול בת-זוג ושימוש שלא כדין ב-25 שיקים שלהבהיקף של עשרות אלפי שקלים. נגזרו על הנאשם באותו תיק 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. בת"פ (פתח תקוה) 37648-11-13 מ"י נ' אלחנן (מיום 8.9.2014) דובר בזיוף שני שיקים בעשרות אלפי שקלים. הצדדים הגיעו להסדר שכלל עתירת המדינה ל-4 חודשי מאסר בעבודות שירות. גם כאן סקר כב' השופט קובו את הפסיקה הנוהגת לרבות של בית המשפט העליון, ומצא לקבוע מתחם ענישה בין מאסר על תנאי, של"ץ ועד 9 חודשי מאסר בפועל. במקרה זה נגזרו 2.5 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וענישה נלווית.

מתחם הענישה

בנסיבות העניין, יש מקום לקבוע מתחם בין מאסר מותנה ושל"ץ עד 6 חודשי מאסר ממש, שיכול וירוצו בעבודות שירות.

נסיבות שאינן קשורות בעבירה (לפי סעיף 40"א לחוק העונשין)

ניתן לתת משקל לנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירה, במסגרת גזירת העונש בתוך המתחם: הנאשם בשנות החמישים לחייו, גרוש אשר מתגורר עם אמו ומטפל בה (כעולה מהתסקיר וממכתבו של כב' הרב אברז'יל); הנאשם לא נטל אחריות מלאה למעשיו, אך נמנע מלעבור עבירות בשנים האחרונות; הנאשם לא עשה כל מאמץ לתקן את מעשיו, ואף מתקשה לראות את הפסול שבהם; הנאשם לא שיתף פעולה עם בית המשפט, הביא להארכה שלא לצורך של המשפט, ואף לא שיתף פעולה עם שירות המבחן, כמו גם לא התייצב לממונה מספר פעמים למרות שניתנו לו הזדמנויות אינספור לעשות כן; העבירה נעברה לפני כ-10 שנים ויש לתת לכך משקל מסוים, משום שהעיכוב בהליכים לא נבע ממחדלי המדינה אלא ממחדליו של הנאשם; לנאשם עבר פלילי רלבנטי אך ישן, כפי שעמדתי על כך לעיל.

המיקום בתחם

לפיכך, החלטתי למקם את הנאשם בשליש הראשון של המתחם באופן שיכלול ענישה בדרך של של"ץ, אם כי בהיקף גדול יותר מזה שהומלץ ע"י השירות. על פניו, לנוכח חוסר שיתוף הפעולה שתיארתי, היה מקום להטיל על הנאשם מאסר קצר כפי שביקשה המדינה. אלא שלנוכח גילו של הנאשם, מצבו הכלכלי הקשה, מגוריו עם אמו והטיפול בה והיעדר תיקים חדשים מאז 2005, וכאשר לא ריצה מעולם מאסר ממש, אני סבור כי שליחתו לכלא, ולו לתקופה קצרה, תגרום לו נזק בלתי הפיך שאינו הכרחי במכלול נסיבות ביצוע העבירה. כמוכן שנתתי משקל לעמדתה ההוגנת של המאשימה בתיק זה מלכתחילה.

גזירת הדין

לפיכך, אני מחליט לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 250 שעות שירות לתועלת הציבור (של"ץ), אשר ירוצו החל מיום שימסור שירות המבחן בתוך 30 יום, ב"עזר מציון" על-פי התוכנית שהכין שירות המבחן ובפיקוחו. מובהר לנאשם כי אם לא ימלא אחר צו השל"ץ ניתן להפקיע את העונש ולגזור את דינו מחדש.
- ב. 7 חודשי מאסר, שלא ירוצו אלא אם יעבור הנאשם את העבירות בהן הורשע בתוך שלוש שנים מהיום, לרבות ניסיון לעברן;
- ג. התחייבות בסך 10,000 ₪ שלא לעבור את העבירות בהן הורשע לרבות ניסיון, במשך שנתיים מהיום או 30 ימי מאסר תמורתה אם לא תיחתם. הובהר לנאשם שמשמעות ההתחייבות היא, כי אם יעבור את העבירות בתוך התקופה שצוינה, בית המשפט שיגזור את הדין יהא חייב לחלט את ההתחייבות כקנס.

הנאשם ידאג לחתום מיד לאחר סיום הדין על ההתחייבות, שאם לא כן יאסר כמפורט בגזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ד' תשרי התשע"ט 13 ספטמבר 2018, בהעדר הצדדים.